

ČEMU TREBA TEH ŽRTEV?

Najslahšie so se v tej vojni obnesli Italijani. Brez nemške pomoči izgubili bitko. Italijanov je že mnogo padlo, posebno v Grčiji in je več v Afriki. Gornje je slika iz Libije. Angleškim bombarikom se je posrečilo eksplodirati italijansko skladiste municije in posledica je bila mnogo ubitih Italijanov, ki so ga strašili in brali.

Nemška "kultura" pušča za sabo strašne učinke

IZNAJDJIVOST NACIJEV V IZBIRANJU TERORISTIČNIH SREDSTEV. — NEMŠKI VOHUNI V RUSIJI SLABO OPRAVILI. — MILIJONE POLJAKOV IN DRUGIH UNIČENIH

Z ognjem in mečem se je Hitlerju, ki se na vse kripilje prizadeva dopovedati svetu, da je nemški narod vzvoden nad vsemi drugimi, posrečilo spraviti na kolena domala vso Evropo in širiti nemško "kulturo" v znamenju morije in uničevanja.

Pred poltretjem letom je bilo še na sto in sto prijaznih vasič, ki so se kopale v razkošju spomladanskega cvetenja in zelenja. Ali zapovrsto so se v njih nenadoma pojavile Hitlerjeve tolpe ter prinesle s sabo vse trpljenje in grozote nacijske zaščite.

Različni načini

Hitlerjevi poslavci so sila iznajdljivi ljudje, pa niso nikoli v zadrigi, kadar se jim je izmisli nove načine, po katerih vsljujejo svojo kulturo drugim ljudstvom. V Belgrad in Rotterdam so n. pr. prišli na krilih Stukovih letal ter z njih z bombarji porušili po cele dele obeli mest do tak.

Vecina tako zvanih "nemirov" v severni Jugoslaviji so zanetili in izvedli po natančenemu redu nacijski najeteži z namenom, da se ustvarji prazen izgovor za Hitlerjevi naival na Jugoslavijo.

Nemški vohuni so imeli prav malo uspeha na Ruskem, pa se je Hitler zglašil pri sovjetti z največjo oboroženo silo, kar jih je svet se videl doslej.

Prvovrstni nemški vojaki so na vso moč ponosni na to, da se imajo za sila točne in natančne. Toda tem se takoj za petami gestapovci, ekonomične komisije in kajpaki tudi izvedeni v izvabljaju podkupnin in plena. Ko je vse to v redu, ko so vsi ti Hitlerjevi podrepniki vsak na svojem mestu, se prične vsljivanje nemške "kulture" med ljudmi, ki jim je sila zoprna.

Sadovi nemške "kulture"

Splošna obrazložitev sadov nemške "kulture" je znana. Dvanajst milijonov Poljakov je zapisanih poginuto takoj, gotovo, kakor bi jih kdo postavil ob steno ter jih ustrelil. Devet milijonov Holandcev in tri milijone Norvežanov — počasi izgublja svojo narodnost in se tako čim dalje bolj bliža potopu v nemškem rajhu.

Cehi se morajo učiti nemšči-

ne in njihne lastne šole so še vedno zaprte. Mnogo Čehov je ustrezenih zdaj pa zdaj, da ne pride ljudem nemška "kultura" iz glave.

Luksemburška je tako zatrata, da ni nobene več sledi za njo.

Nova "očetnjava"

V Alzacji morajo Francozje izpremeniti svoja imena ali pa zbežati. Vsa javna navodila, vse koledarji so v jeziku nove "očetnjave". Slično postopanje je za Slovence na Štajerskem in Koroškem. V poprej poljskem mestu Poznanu so povsod na vidnih mestih nabiti lepaki, na katerih je rečeno, da se sme govoriti edinole nemščina.

Cehi se imajo v svoji lastni deželi za nezaželeno goste. Na Poljskem se godijo tako strane reči, da bi jih človek skoraj ne verjal, a se res dogajajo.

12.000.000 ljudi se ne da umoriti kar tako. Taka naloga je previdno prevelika celo za gestapo. V vseh vojskah na svetu je bilo v štirih letih neprestane bojevanja komaj toliko žrtv, kakor v zadnji svetovni vojni.

Ali so pa še druga pota, po katerih se ubija ljudstvo. Pojavitve vseh voditeljev, zaprtje vseakega narodnega ali občinskega čustva, nasilna razkropitev.

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Boji med unijami njim najbolj v kvar

V ladjedelnici v Tacomi, Wash., je trajal več tednov stavkovni boj med mehaniki. Ena skupina je organizirana v AFL, druga pa je v "neodvisne" uniji. Slednja predstavlja nekakšen upor proti AFL, češ, da delavec odira z visoko članarino in da jim tudi v drugih ozirih ni v korist. Pred vhodom v ladjedelnicu se je dogodilo že mnogo pretegov med člani "neodvisne" in AFL, ki se uničujeta druga drugo s stavkokazi. Kompanija trdi, da je v tem sporu ona le žrtev, ker stavka ni proti nji.

Drugi pravijo, da družba ni brez krvide. Znano je, da deločajci nalačajo negujejo tako boje, da diskreditirajo unije v celiči javnosti in kjer se jim to posreči, so delavci edini, ki pla-

Spoznavanje, da imamo opraviti z res zelo nevarnimi sovražniki

Ameriška javnost polagoma spoznava, da je sovražne sile zelo podcenjevala. Zmagovanje je vzliz uspehom sovjetske armade še vedno na Hitlerjevi in na mikadovi strani.

Anglija je doživel te dni v Libiji in še posebno v Aziji zelo težke poraze in vrh tega ji je ušla nemška bojna mornarica iz francoske luke Brest mimo njenega praga.

Japonska je osvojila od 7. decembra veliko najbogatejših krajev v Aziji. Veliki Britaniji je zadal silovit udarec s svojim uspešnim napadom na Singapore.

Australija in Nova Želandija sta v nevarnosti. In ves svet, dokler bodo zmagovali sile osišča.

Mnogi v Zed. državah se pritožujejo nad apatijo, ki preveva vso javnost.

V Angliji se oglašajo kritiki čezdalje glasnejše in pričakovati je v nji težke politične krize.

Ako bi Hitler ne bil napadel Rusije, bi bila njegova sila v drugih krajih po svetu še toliko bolj efektivna. Z marširanjem proti Moskvi pa se je ukunal, a bilo bi napačno misliti, da je na vzhodni fronti že poražen.

Za strmoglavljenje osišča in za osvoboditev sveta izpod fašističnih diktatur bo treba Veliki Britaniji, njenim dominionom, Zed. državam in Sovjetski Uniji še ogromno žrtev. Važno pri tem je, da ne delujemo samo za zmago, nego za mir, v katerem ne bo več vzrokov za vojne. In izginili bodo, kadar se odločimo za socialistično preureditev svetovne družbe.

PRESOJANJA DOGODKOV

DOMA IN PO SVETU

General Franco je Hitlerju obljubil milijon Špancev, da bi mu pretela nevarnost poraza v Rusiji. "Nemčija je zid proti komunizmu, in Španci ne bomo pustili, da se ga poruši," je dejal Franco. Bahave besede, ki pa Nemčiji ne bodo niti pomagale.

Winston Churchill je imel zaupanje in oporo vse Anglije. Vsled porazov v Aziji in Africi ter drugih neuspehov pa je njegova pozicija zelo omajana. On ni morda osebno nič krv, a je že v prejšnji debati v parlamentu izjavil, da prevzemate vitezom pomorske trdnjave zlahka prodirala in tudi izkrcanje njenih čet na otok Singapore ji ni povzročalo velikih naporov. Naravno, da se angleška javnost čudi in Churchill je radi tega v zelo neprijetnem položaju, pa tudi Roosevelt, ki angleškemu premierju zaupa, a krivo za poraze je na nekoga le treba zvrnil. Ta nekdo je po mnemu mnogih angleških poslancev Churchill. Ostro ga prijema tudi Australija in Nova Zelandija, ki se za svojo obrambo zanašata vsele angleških neuspehov največ na Zed. države.

Senator Pepper (demokrat iz Floride) priporoča, da najima Rusijo pri odločevanjih zvezniške strategije in politike več besede kot jo je imela dosečaj. Rusija je edina, ki se Hitlerju uspešno zoperstavlja in potiska nemško armado nazaj.

Ako ji bo sreča mila, bodo Zed. države in Anglia pri konferenčni mizi morale dati Sovjetski Uniji važnejšo vlogo,

(Nadaljevanje na 2. strani.)

čajo posledice bratomornega boja.

Zelo slabo je vplival boj tudi med unijami, v katerem je bila prizadeta električna železnica North Shore line, ki obratuje progo med Chicago in predmetnimi na severni strani in dalje do Waukegan in Milwaukeeja.

Njeni delavci so že dolgo organizirani v uniji nameščenec cestne in naduljne železnice v Chicagu, pred par leti pa jih je skušajo izvabiti v svoj krog bratovščine železničarjev.

Slednja nudijo večje ugodnosti valed bolniških podpor in posmrtnih.

Ker so mnogi delavci omenjeni proge prestolj v bratovščini, je unija delavcev cestne in naduljne železnice v Chicagu ustavila dohajanje in odhajanje vlakov North Shore

Razprava o naših sodobnih problemih imela dober odziv

Klub št. 1 JSZ je sklical zadnji četrtek 12. februarja razpravo o vprašanju, tikajoča se sedanje vojne in pa akcije v pomoč Sloveniji, oziroma o vprašanju, kaj lahko storimo v tej deželi, da se jo reši iz Hitlerjevih v Mussolinijevih kleč.

Na tem sestanku so bili skoraj vse člani glavnega odbora S. N. P. J. in precejšnje število drugih.

Tisti, ki so posegli v razpravo, so poudarjali v argumentiranju posebno dvoje: prvič, da je treba delovati ne samo za zmago nego tudi za rešitev raznih vprašanj tako, da se ne ponovi napak, kakršne so se dogodile po prejšnji svetovni vojni. In drugič, da naj kar se načne akcije za omomite Slovenije tice, iščemo poleg v Zed. državah več opore posebno v Rusiji.

Nihče ni izrazil dvoma v zmago zaveznikov, vsako pa je poudarjal, da bo vojna težka na hoteli biti konec. A še vedno je upalo, da bo Singapore vzbuditi vsemogočne ubraniti. To bi se bilo tudi zgodilo, aki bi bil napad tak, kakršnega so angleški vojaki in mornarični strategi predvidevali. Se pred nekaj meseci so verjeli, da će se Japanska vmeša v to vojno, bo napadala le na morju. Njene invazije v Malaje takrat niso niti malo pričakovali. Ko so uvideli, da so se motili, je bilo za zadostne obrambne priprave v napadenih krajih že prepozno.

Zelo spremenjen položaj

Singapore je bil varnostna točka vsega omrežja angleškega imperija v Aziji. Tu je bil dom angleške vojne mornarice na Pacifik, arzenali, ladjedelnice in ob enem se je Singapore s svojimi utrdami in bojnimi ladjami smatrala za nepremagljivo stražo pomorskega predmeta Velike Britanije, njenih dominionov in kolonij na tem kraju sveta.

Napad Japanske 7. decembra je dosegil tako iznenada, da storil angleški in ameriški mornarici veliko škodo. Japanska admiraliteta se je po 7. decembru hvalila, da je japonska mornarica vsled angleških in ameriških izgub dobila premič na Pacifik. Singapore pa je zanj pomenil, tudi ako bi res imela premoč, nevarnost, katera

Vzdržavanje listov naših in drugih

Domalega vsak časopis je od nekoga podpiran.

V Franciji na primer je bilo do te vojne nekaj vodilnih listov, ki so prejemali milijone iz nemške in italijanske državne blagajne.

Bili so to peto kolona najumaznejše sorte.

V Zed. državah se vzdržujejo večinoma z oglasi in po s subvencijami od bogatih korporacij.

Glasila naših podpornih organizacij se vzdržujejo s članarino, naročninami in z oglasi.

Proletarca, kot večino drugih delavskih listov te vrste, vzdržujejo na površju izredni prispevki, ker bi redni dohodki (naročnina) ne krili izdatkov.

Pred leti je imel Proletarec precej oglasov. Sedaj so redki v njemu, priobčuje pa vsled tega toliko več gradiva. Prispevki v tiskovni sklad so mu torej

še toliko bolj potrebeni.

Dne 13. februarja sta na družabni prireditvi ženskega društva Nada št. 102 SNPJ izvrsila to

naloge Edward Tomšič in Jos. Culkar. Nabrala sta

nad 50 dolarjev.

Marsikje se ob enakih priložnostih spomni Proletarca ta ali oni pa vpraša za podpise in vso. Dostikrat je treba pri tem kaj pikrih slišati, a agitatorji to razumejo in si ohranijo dobro voljo. Tako izhajamo v naših naporih leta za letom in smo uverjeni, da bomo na enak način zmagovali težkoče tudi v bodoče.

SINGAPORE ZA ANGLIJO NEPRECENLJIVA IZGUBA

CHURCHILL APELIRAL NA LJUDSTVA VELIKE BRITANIJE ZA EDINSTVO TUDI V PORAZIH. — JAPONSKA SANJA O ZAVLADANJU V AZIJI IN NAD SVETOM

V sedanji vojni ni angleškega ljudstva popariло ničesar bolj kakor vest, da je Singapore padel. Trdnjavi Gibraltar in Singapore sta imeli za Angleži simboličen pomen nepremagljivosti in veličino angleške pomorske sile.

Ljudstvo začudeno

Padca te angleške pomorske baze v Aziji angleško ljudstvo ni niti malo pričakovalo, in očividno je, da tudi vlad smatrala njene utrdbe za zadostne in dovolj močne kljubovati japonskemu napadu.

Ljudstvo Anglie, Avstralije, Nove Zelandije itd. je postalno resno vznemirjeno šele, ko japonska prodiranja nikaror na hoteli biti konec. A še vedno je upalo, da bo Singapore vzbuditi vsemogočne ubraniti. To bi se bilo tudi zgodilo, aki bi bil napad tak, kakršnega so angleški vojaki in mornarični strategi predvidevali. Se pred nekaj meseci so verjeli, da će se Japanska vmeša v to vojno, bo napadala le na morju. Njene invazije v Malaje takrat niso niti malo pričakovali. Ko so uvideli, da so se motili, je bilo za zadostne obrambne priprave v napadenih krajih že prepozno.

Zmaga Japoncev je ni odločilna

Vzic rajanju Japoncev, ki se sila navdušuje nad osvojitvijo Singapore in nad drugimi uspehi, pa je japonska armada in mornarica še daleč od odločilne zmage. Njena prednost je le, da operira v svojih vodah. Angleži in Američani dobro vedo, da jo bodo morali tudi poraziti v njenih vodah. V ta namen pa bo treba priprav. Dokler jih Američani, Angleži, Avstralci in drugi zaveznični ne bo vse dovoz potrebiščin, ki jih dobiva kitajska armada iz Anglie in Amerike.

Ljudstvo Ang

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Jugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor..... Frank Zaitz
Business Manager..... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864

Upi malih narodov v zmago in rešitev

Germaniziranje Evrope je eden izmed glavnih Hitlerjevih ciljev. Dosegel ga je že v grlični meri. V Varšavi, Pragi, Bruslju, Bukarešti, Zagrebu pa tudi v Parizu, v Oslu na Norvežkem itd. so vsa uradna oznanila nemške okupacijske oblasti objavljena v nemščini. V vseh omenjenih in v drugih mestih izdaja nemška oblast liste v svojem jeziku, pa če jih ljudstva prizadeti delž znajo čitati ali ne. Če ne, naj se uče nemščine! Vsi ti listi — označeni za uradne, ali napoluradne, so edini informativni vir listom v drugih jezikih. Na primer, češki, poljski, belgijski in drugi časopisi se morajo ravnavi v poročanju točno po nemških uradnih glasilih v svojih deželah.

Ponemčevanje se vrši posebno v nekaterih deželah silovito brutalno.

Na primer na Spodnjem Štajerskem, kjer so Slovencem vzeli posestva, trgovine, pravico izvrševati zdravniške in razne druge službe, jim zaplenili prihranke in jih na tisoče pognali iz njihne rojstne dežele.

Skoro enako barbarsko ravnajo s Slovenci na Gorenjskem. S Čehi postopajo nekoliko drugače, ker se jim je čehoslovaška podala brez vojne. A namen Nemcev na Čehiem je prav tako jasen: Odpraviti narod in njegovo kulturo in ga spremeniti v "gnoj" za "izvoljeno ljudstvo".

Najhujše so Nemci ravnali in še ravnajo s Poljaki. Več milijonov so jih pognali z domačij in jih strpali skupaj v stisnjeni Poljski.

V politiki uničevanja malih narodov se Hitler poslužuje in tisti, ki so mu pripravljeni služiti za Judeže.

Norvežki Quisling je dobil v tem oziru enak sloves kakor svetopisemski Juda Iskariot. A še predno je svet izvedel o njemu, smo videli pojaz izdajalcev med Slovaki, ki so svoji idealni republike potisnili za manj kot trideset srebrnikov boldalo v hrbot.

Enako vlogo je igral in igra med Hrvati Ante Pavelić in njegovi pajdasi. Hitlerjev namen je germanizirati tudi ta dva naroda za gnoj svojemu tretjemu rajhu. Pri tem mu je potrebna pomoč in zato si je izbral slovaške klerikalke proti Čehom, hrvatske separatiste zoper Srbe, Bolgare proti Srbam in Grkom, podžigal je narodnostne boje v Belgiji, hujša s svojo propagando v Južni Ameriki, v Indiji, Afriki in še kjerkoli more.

Hitlerjev sen je uveljaviti nemški narod za gospoduječe ljudstvo nad svetom. V Evropi ga je domalega že uresničil.

Ni jih malo v Zed. državah — tudi med ameriškimi Slovenci ne — ki smatrajo, da je taka operacija v Evropi potrebna. Čemu toliko jezikov, zakaj treba toliko mej, se uprašujejo in pri tem ne pomislijo da je to, kar počne Hitler nič koliko slabše za evropske narode kakor pa so bile razmere pred to vojno.

To, da živi v Evropi mnogo narodov, ni nikakršno zlo.

Sovjetska Unija nam je nauk, da lahko še tako raznolika mešanica plemen in narodov deluje skupaj v skupno dobro.

Podjarmljeni narodi in enako narodi, ki jih vladajo kvizlingi, upajo na rešitev. Njihova zastopstva so v Londonu in delujejo v angleški atmosferi za povratek v stare razmere.

Teh ne bo več.

Tudi je dobro razumeti, da ako verujemo v zmago zaveznikov, naj se ne zida vseh upov na London in Washington. Ako bo Nemčije kje premagana, je očvidno, da se to zgodi najizdatnejše na vzhodni fronti. Srbi so se že potrudili, da so si dobili zaslombu v Moskvi, dasiravno jo imajo tudi v Londenju in Washingtonu v izboljšu. Poljaki so po mnogih jih razprtij s Sovjetsko Unijo sklenili z njim zvezo. Edvard Beneš in njegov minister vnašnjih zadev Jan Masaryk sta brez posebnega hrupa tudi zasidrala njuno ladjo v Moskvi.

Bilo bi dobro, če bi tudi slovenski ministri vzlič svojemu klerikalnemu preprincanju to preudaril in si poiskali nekoga, ki bi deloval, da dobi slovenski narod zaščito v diplomaciji sovjetske dežele. Nevarnost namreč je, da ako je ne dobi, se mu bo storilo vzlič zavezniški zmagi še celo večja krivica kakor v prejšnji svetovni vojni. Vatikan, savojska dinastija in razni liberalci italijanskega rodu, na primer grof Sforza, delujejo v tak namen in bodo uspeli, ako ne preprečimo njihnih nakanc.

Socializem ni skrahiral

Razni kritiki radi govore in pišejo o skrahiranju socializma.

V resnicici je le stari sistem propadel, svet pa zagazil v klancje in v zmedo, ker ni sprejal socializma.

In dokler se ne odloči za socializem, bo v vojnah, gospodarskih krizah in v anarhiji.

Izgleda, da se več ljudi počuti za dobre generale in admiralje, kakor pa za vojake.

Angleški letalci napadli italijansko bojno ladjo bližu Libije. Bila je uničena v plamenih.

ANGELO CERVENIK:

Markovo odlikovanje

Pred dvajsetimi leti sem bil v septembri poklican na orozne vaje v neko slavonsko mestec. Moj polk je prav tiste dni praznoval krstno slavo. Naš bataljon je v bojni opravi čakal na prihod polkovnega poveljnika. Zagledal sem na desnem krilu prvega voda mladega vojaka s pomembnim vojnim odlikovanjem na prsih.

Začudil sem se. Dečko je u-tegnil imeti največ kakšnih dva v dvajset do tri v dvajset let. Krepak, širokopleč, kmetski fant. Bil je temnorjave polti. Črne oči, ponosen in samozavesten pogled. Krasna, močna postava. Zamikalo me je, kako je mogel tako mlad dečko dobiti takšno visoko vojno odlikovanje.

Po paradi sem vprašal svojega stotniškega poveljnika, starejšega, zelo ljubeznivega stotnika, ki se je boril v vseh treh velikih vojnah po dvanaestem letu, ki je bil večkrat ranjen in odlikovan, kako je mogoče, da ima tako mlad vojak tako visoko odlikovanje.

"Na Marka mislite, seveda! Zdaj vam ne utegnem povedati, toda zvečer, če želite, pri skodelici črne kave..."

"Prav!" sem se mu zahvalil.

Usedla sva se v najbolj intimni kotiček kavarne. Prijeten duh po dobi črni kavi je ustvaril kaj prijetno razpoloženje.

"Marko," je jeli primpovedati stotnik, "je sin precej imovitega kmeta iz sarajevske okolice. Njegov oče je bil zaveden Srb: zato so ga takoj ob izbruhu svetovne vojne zaprlji. Starejšega brata so poslali na gališko fronto, kjer je že prve dni septembra štirinajstega leta padel.

Mati, ki se je morala boriti s težkimi gospodarskimi skrbmi, ki je morala nenehno trepetati za usodo in življene zaprtega moža, ni privočila Avstro-Ogrski in tedaj vladajoči dinastiji prav nobene lepe in dobre beseede.

Marko, ki je rasel v takšnem, Avstriji tako zelo sovraženem ozraju, je državo, ki je tlačila njegov narod in druge avstrijske Jugoslovane, smrtno zasvorila. Bil je še otrok, pa je klub temu neprenehoma premljeval, kako bi pobegnil k Srbom ter se bojeval proti Avstriji. Saj se je bojeval v srbski vojski proti osovraženi državi tudi sosedov Branko, mlad pravnik, ki je koj ob izbruhu sovražnosti prebegnil k Srbom. Po vasi so pripovedovali, da je bil Branko že dvakrat odlikovan, da je izvršil nekoliko narančno čudežno juninskih in predzravnih napadov na avstrijske postojanke.

Marku je misel na Brankova županija dan in noč belila glavo. Prišlo pa je usodino šestnajsto leto, ko je morala izmučena srsbska vojska zapustiti pohope-

no domovino in nastopiti skoraj smrtonosno, toda zmagoslavno pot čez zahrbne in negostoljubne albanske gore.

Branko, ki je bil pravkar napredoval za poročnika, je moral s svojo stotnijo kriti umik svojega polka.

Bil je težko ranjen.

In ujet.

K sreči ga ni nihče prepoznal. Vse do konca meseca maja sedemnajstega leta je ležal v neki zagrebški bolnici. Kakor hitro je za silo okreval, jo je popihal. Napotil se je pač proti domu. Hodil je po večini samo ponocni. Po navadi se je zjutraj ustavil pri kakšnem kmetu, kjer je našel priberežališče, posteljo, skromen obed in kos kruha za na pot. Izdajal se je za Srba iz južne Srbije. Nihče ga ni izdal.

Naposled je neke noči srečno prispel v svojo rojstno vas. V vasi se seveda ni nikjer javno pokažal. Vendar pa so vsi Srbki kmalu izvedeli za njegov prihod. Tedaj je bilo Marku kakšnih trinajst do štirinajst let. Bil je za ta leta nenavadno razvit in krepak deček, skoraj nič manjši nego je danes, samo malce bolj vitez in šibak. Bil je seveda kmalu kuhan in pečen pri Branku, ki mu je navdušeno pripovedoval o junaštvi male srbske vojske. Marko je spet trepetal. Zaman je skušal prikriti solze, ki so se mu večkrat pritihopalile iz oči. Branko se je smehtjal ter ga tolazil:

"Junak bodi, Marko! Narod, ki je maščeval Kosovo pole, narod, ki je premagal albanske gore, ne more umrati..."

Zal je živel v tisti vasi tudi male madžarska čelezničarska družina, ki se je bila priselila v Sarajevo iz Subotice. Vaščani sicer tej družini niso nič zaupali, izogibali so se slehernemu stiku z njenimi članji. Kljub temu pa je Lukasz — tako se je pisal madžarski čelezničar — izvedel, da je prebežnik Branko že več dni doma. Nikdar ni bilo mogoče ugotoviti, kdo je Lukasz to izdal. Kakor hitre je možak dognal, kako in kaj, je pohitel v Sarajevo ter priglasil orožniškemu poveljstvu, da se prebežnik in "izdajalec" skriva že kakih štirinajst dni v hiši svoje matere.

Zgodilo se je zatorej, da je nekega dne, prve dni junija, prav zgodaj zjutraj prikorakala v vas močna orožniška patrulja, ki jo je mahnila naravnost proti Brankovi domačiji. K sreči je Brankova mati, ki je pravkar hotela stopiti v hlev, da bi bila pomolzla krave, opazila patruljo. Le-ta je bila odvajljena od hiše komaj kakšnih tri sto korakov. Stopila je naglo v izbo in zavpila:

"Branko, beži! Lukasz, orožnik!"

Branko, ki si ni ponoči nikdar slekel oblike, da se ne bi

LIGA NARODOV

Na tej sliki je skupina delavcev, upoštevani v ladjedelnici v Baltimoru. Vsakdo je druge narodnosti. Na nji so Grki, Poljaki, Italijani, Židi, Čehi, Litvani, Irci, Asireci, Anglezi, ameriški Indijanci, Nemci in Franci. Tak je ameriški "melting pot".

Jože Ovca, Springfield, Ill., je poslal novce za prodane koledarje in zraven tudi dve naravnini.

Iz Bartona, O., je Jože Skoff poslal polletno članarino P. M., zraven pa obnovil naročnino in dodal še en dollar, da z njim podpre priporočilo "ta vel'ega" Toneta iz Californije.

Tudi naš zastopnik Louis Borborich v Milwaukeeju ne miruje. Poslal je vsoto za prodane koledarje in 9 naravnini. Frank Podboy, Parkhill, Pa., je poslal dve naravnini: Frank Cvetan iz Tire Hilla pa vsoto za koledar in jih naročil še pet. Frank se je izredno dobro potrudil s koledarji. Prodal jih je preko 200.

Mary Fradel je poslala \$3 v tiskovni fond. Dva sta prispevala z možem, enega pa je dal Andy Bertl iz Darragh.

John Jereb, Rock Springs, Wyo., ki je po letih menda na najstarejši zastopnik, pa tudi po aktivnostih za list in druge naše publikacije, se ne umakne vsakemu. Zadnji teden je postal 2 naravnini in \$1.50 podpare listu. Naročil je še tri koledarje. Iz Kemmererja je postal 2 naravnini John H. Krzinik in \$1.60 podpare. Dolar je prispeval Tone Tratnik, san pa provizijo od naravnine.

Iz daljne Californije sta se zadnji teden oglašila Anton Blasich, Fontana, ki je postal 4 naravnine in "Big" Tone, ki je postal novce za prodane koledarje, provizijo pa dal v tiskovni fond.

Se enkrat "večni" popotnik Jankovich iz metropole: Ravn pred zaključkom lista smo od njega prejeli kartico sledence vsebine: "Akoravno sem že zaključil razpečavanje Družinskega koledarja, pa vse eno, ker imam že odjemalce mi jih pošljite še en ducat. Ako bi bil zravnene vsaj še trije razpečevalci, ki bi šli na vse strani Cleveland, bi šel jaz z njimi v tekmo in gotov sem, da se bi jih razpečalo še 300 koladarov. Za samo enega je to že zavrnivo. Torej sodrugi v Clevelandu, če imate korajžo, jaz sem pripravljen za tekmo!"

Torej, kako sodrugi in sodružice v metropoli? Rokavica vam je vržena, jo boste pobrali in pokazali Jankovichu in nam ostalim, kaj zmorete tam ako se zavzmete?

Za ojačanje kluba št. 114 JSZ v Detroitu

Detroit, Mich. — Klub št. 114 JSZ vabi somišljenike in parone rojake, ki so pred leti že bili naši člani, da se nam pridružijo.

V naši naselbini jih je mnogo, ki so prijateljski napram temu klubu in JSZ. Mi bi radi, da postanejo člani.

Vsi, ki jih imamo v mislih, so čitatelji naprednih listov, med drugimi tudi naravniki in čitalci Proletarca, Majskega glasa in Ameriškega družinskega koledarja. Vsi odobravajo tudi delo Prosvetne matic.

Ker priznavajo vrednost omenjenih naših ustanov, bi jim lahko še veliko več pomagali, ako pristopijo v klub in bi sodelovali v njemu. Potreben je namreč, da smo organizirani tudi na tem polju.

Dramski odsek kluba št. 1 JSZ

CHICAGO, ILL.

vprizori

V NEDELJO, DNE 15. MARCA

V DVORANI SNPJ, 2657 SO. LAWNDALE AVE.

komedijo v treh dejanjih

POSLEDNJI — MOZ

Vstopnice v predprodaji 40c.

PREBITEK V KORIST PROLETARCA

PO IGRI PLESNA ZABAVA

Klub št. 114 JSZ pomaga pri vsaki dobrni akciji v tej naselbini. Ima tudi delnice Slov. nar. doma in Slovenskega delavskoga doma. Na zadnji seji je klub izvolil zastopnike za sodelovanje pri pomočni akciji za star kraj.

Torej rojaki, postanite člani tega kluba tudi vi. Klubo se je se vrše vsak četrtek petek v mesecu v Slov. nar. domu na 17153 John R., v mali sobi. Prihodnja seja bo dne 27. februarja ob 7:30 zvečer.

Math Urbas, tajnik.

Koncert pevskega zboru Zarje

Cleveland, O. — Odbor socijalnega zaborava "Zarje" se pridružuje pripravlju na to, da priredeva najuspešnejši koncert, ki se bo v nedeljo, dne 1. marca v auditoriju Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. in se prične ob šestih popoldne.

Program bo tudi to pot zanimiv, kar so bili vsi prejšnji. Kakor je bilo že poročano, bo v prvem delu tega vzpora včasih lepih pesmi, med njimi tudi nekaj novih. Se vse zanimivejši pa bo pevski prizor, ki ga je priredil s. Leo Poljak. Vanj so vključene razne domače pesmi in nastopali bodo v njem kvarteti, dueti in solisti.

V drugem delu koncertnega programa se bo vprizorila eno dejanka "It Can't Be Done". V tej igri nam bodo pokazali naši takukoj rojeni pevci, kako se vodi kmetija, kadar jo prevzamejo meščanje, ki še niso nikoli kmetovali. V njej je precej humorja in marsikdo se bo moral smejati, ko bo videl, da jim gre vse narobe in obenem izmaliči vse neznanja, in sami so se stradani, da se kar za trebuhe držijo.

Potem se bo vršil ples, za katerega bo igral orkester Johnnyja Pecona. V prizoru bo pravljeno zavrnivo. Torej sodrugi v Clevelandu, če imate korajžo, jaz sem pripravljen za tekmo!

Zarjni vabijo vse občinstvo iz metropole in vseh drugih bližnjih naselbin, naj se udeležijo njihovega koncerta, da se v teh kritičnih časih spet snidemo in se kot bratje pa sestre skupno zabavamo, preden nas Stric Sam pokliče na obrambo naše dežele.

Zarji je vzel Stric Sam že tri njegove najboljše pevce, in sicer A. Peruška, Fr. Eteršiča in A. Turkmana, ki je odšel v vojno dne 11. februarja. Klub temu pa je zbor še prej možen, dokler bo tudi njihova priča.

Vstopnina je v predprodaji po 40 centov, pri blagajni po 50 centov; samo za ples znaša po 35 centov. Vstopnice je dobiti pri pevcih in pevkah pevskega zboru Zarje, pri Mrs. Makovec v slavičarni S. N. D. in pri J. Durumu v trgovini na 15605 Waterloo Rd.

Nabavite si vstopnice že vnaprej in si prihranite desetico! Na svidenje! — Za odbor:

J. Krebel.

Japonci v Braziliji

V Braziliji živi 400,000 Japancev, izmed teh 300,000 v državi São Paulo. Večinoma so priselili v zadnjih 20. letih.

Ali pomagate?

Zed. države so v vojni. Mnogi so že dali, in mnogi še bodo, zivljene v nji.

Vi lahko pomagate z govorino. Ne da jo podarite, ker vas država ne vpraša za dar, nego le, da vložite kolikor morete v obrambne bonde in v obrambne znake.

Bondi stanejo od \$18 naprej in znake po \$10. Vse to vam prinaša obresti.

Torej vsakdo, ki dela in kaj zasluži, lahko pomaga. Pomaga tako, da dobi za posojilo vladni nazaj ves denar z obrestmi vred.

Investirajte v obrambne bonde!

Iz Willarda, Wis., se je spet oglašil Mike Krultz. Poslal je 5 naravnini, med njimi eno novo, ki jo je dobil naš somišljenc Matt Malnar. Krultz je postal tudi novce za prodane koledarje.

Jože Snoy iz vzhodnega Ohio, ki ga pač ni treba predstavljati, je še zmeri v bojne liniji. Poslal je članarino za klub št. 11 JSZ, 2 naravnini in naročil še en koledar.

Iz Arme, Kans., je postal eno naravnino Tone Shular ter novice za prej poslane, kar tudi članarino za klub št. 21 JSZ.

Tudi Jože Jež iz Warrena, O., se nas kaže pogostoma spomini. Zadnji teden je postal spet 4 naravnini.

Jaka Kunselj, Ely, Minn., nam sporoča, da še nima zadosti koledarjev. Naročil jih je še 5. Sploh sta jih letos z Johnsonom Teronom prodala toliko kot že mnogo let ne.

• • KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE • •

KOMENTARJI

Hrvatski župniki v Ameriki so dobili obiske. Agenti FBI jim izprašujejo vest. Zanimivo je, da so potipali žilo hrvatskim popom, ne pa Coughlinu in drugim Ircom fašističnega kova. Hrvatska katoliška duhovščina v Ameriki si je s svojo "neodvisno" hrvatsko "državo" nakopala v Washingtonu kaj slabo ime. Enako hlapčevsko vlogo Mussoliniu in Hitlerju igra hrvatska duhovščina s svojimi škofi vred na Hrvatskem in v Bosni. Mussolinijevga agenta in "gangsterja" Paveliča je blagoslovil sarjevski nadškof Šarić. Gotovo ne brez papeževe vednosti. Papežev vlogo v tej vojni je nedavno tolmačil pater Ambrožič. Opravičeval ga je, ker ne reče niti zoper fašizem, češ, da pa ne more biti pristranski, ker on je za mir. Rev. Kazimir Zakrajšek bi lahko k Ambrožičevim člankom ugotovil, da je tudi papež za "nezavisno" Hrvatsko, kakršna je bila ustanovljena v Rimu in dalje, da je za obnovitev katoliške monarhije, ki bi sličila bivši Avstro-Ogrski. Tega ne izpoveduje javno, toda njegova taktika ga označuje.

V prejšnji svetovni vojni je med Hrvati v tej deželi prevladovala struja, ki je bila za edinstvo s Srbi. Hrvatski "avstrijaki" z Zottijevim listom na čelu med hrvatskim ljudstvom niso imeli kaj prida zaslombe. Hrvatska duhovščina je bila protisrbska tudi takrat. V Chicago je kopirala po smrti Franca Jožefa njegov pogreb z maso zadušnico in slovenskim spredvodom, ki se je vršil po Wentworth Ave. Čehi, ki so delovali proti avstro-ogrskim monarhijam, so hrvatskim pogrebem delili letake z vsebino proti pokojnemu avstrijskemu cesarju. Bili so aretirani, ker so "motili" pogreb in žalili "prijeteljsko" državo. Zed. države tedaj z Avstro-Ogrsko namreč še niso bile v vojni. O govorih hrvatskih duhovnikov v Ameriki in sedanji vojni, ki so jih imeli v pred osiu do 7. decembra, piše obširno Hrvatski Svijet v New Yorku. Zvezni detekti so vedeli za njihovo ruvarjenje, ker so denunciacije iz hrvatskih in srbskih krogov v Washington kar dejavale. Tako so ti prenepetali s svojim ruvarjenjem, intrigami in napadi v angleških listih prikazali še druge Jugoslove za "Balkance". Slovenci, bedisi katolički ali svobodomislni, pri tem niso prizadeti, razen v kolikor so nekateri srbski in hrvatski pisci označevali Rev. Zakrajška za spletkarja proti Jugoslaviji.

Vatrom J. Grill je končno le dobil "politično" službo. Župan Lausche ga je imenoval za pomognega policijskega pravnika (prosekutorja) s plačjo \$3.500 na leto. To je drugi Slovenec, ki ga je župan imenoval na "vzerno mesto". Kar se tiče zasluga v naselbini, in v prid splošnosti, je Grill to imenovanje veliko bolj zaslužil kakor pa odvetnik Mihelich, kateremu je dal župan Lausche še znatno bolj odheno mesto kot pa ga je dobil Vatrom.

Rev. Zakrajšek piše v Am. Slovencu (dne 14. februarja): "... da je na svetu samo eno srce, ki čuti s slovenskim narodom, samo ena roka, ki se v tem trpljenju steguje, in jem del podpora kruha, to je roka tistega papeža, proti kateremu so tako neusmiljeno in brezobjektivno lagali in ščevali." Pravi, "da je tako delalo (proti papežu) doma (v Sloveniji) tudi takozvano liberalno in protiversko delavsko časopisje. Gledate vsote, ki se jo nabrala med ameriškimi Slovenci za maše, piše, da je bila pri tolikani potrebi malenkostna in zelo malo ali nič ne pomenja, ker je tam pet sto slovenskih duhovnikov brez kraha, od poslanega za maše pa je vsaki mogel dobiti le \$.5. V svojem članku po ovinkih svetuje, da naj bi tudi slovenska sekacija jugoslovenskega pomožnega odbora poslala tja nabrani denar sedaj, ali saj del vsote. Moralo bi se jo seveda najprva nakazati papežu, in on bi potem poskrbel, da bi prisla na določeni kraj med Slovence. Temu, da pater Zakrajšek deuje za pomoč svojim duhovnim bratom in drugim, menda nihče ne nasprotuje. Njegovo

tolmačenje glede stališča ameriške vlade, oziroma Roosevelta, glede pomožne akcije v okupiranih krajih, pa je napačno. Tudi vsebina in naslov članka, "Papež za Slovence", ni prepričevalna, ako človek pomisli, koliko hudega so morali že prestati Slovenci v Italiji, pa tudi pri svojem bogoslužju, in to z odobritvijo in s sodelovanjem cerkvene oblasti.

Tednik "Nezavisna Hrvatska Država" opisuje obisk štirih zveznih detektivov, ki so prišli v njegov urad in izvršili preiskavo. Pregledali so vse in menda precej listin in korespondence odhessli, niso pa dobili tega, kar so najbolj iskali, to je, zapisnike in knjige Hrvatskega Domobrana, ki je deloval za "nezavisno hrvatsko državo" in se navduševal za "poglavnika" Paveliča. Urednik omenjenega lista piše, da ne bodo mogli agenti zvezne vlade tem Hrvatom nič slabega dokazati, ker so zvesti ameriški vladi in ob enem so delovali za osvoboditev hrvatskega naroda (izpod srbskega jarma, seveda).

Rev. Ambrožič se pritožuje nad napačno vzgojo po svetu in ugotavljanju, da ako bi se svet vrnil k Božju, bi bili kmalu odpravljeni vzroki, ki ustvarajo vojsko. Na drugi strani pa čestokrat beremo statistike, kako so ljudstva verna, o državnih, ki so bogabojči, in o vladah, ki delajo s cerkvijo roka v roki. Cerkveni krogi so napadali za brezbožne same vlado v Moskvi, republikansko vlado v Španiji, in pa socialistično upravo na Dunaju. Pred leti so napadali tudi mehiško vlado. Sicer pa v zgodovini ni dobiti kaj prida dokazov, ki bi pričali, da je cerkev kdaj delovala za odpravo vzrokov, ki ustvarajo vojne. Veliko več morilnega orodja je blagoslovila kot pa ga prekleta.

TISKOVNI FOND PROLETARCA

III. IZKAZ

Piney Fork, O. Frank Završnik nhrbil v veseli družbi \$1.10.

Power Point, O. Jacob Bergant \$1.80; Matt Tušek \$1, skupaj \$2.80. (Poslat Jacob Bergant.)

Collinwood, O. Joseph Durn 25c.

Cleveland, O. Po \$1: Andy Marec, Franci Zadnik, Joseph Lever, Ludvik Medvešek in Avgust Kužnik; Joseph Zadnik 50c, skupaj \$5.50. (Poslat Joseph Lever.)

Strabane, Pa. Marko Tekavec \$1. Louis Bartol 50c, skupaj \$1.50. (Poslat Louis Bartol.)

Chicago, Ill. Peter Verhovnik \$2.25; Oscar B. Godina \$2; po \$1: Filip Godina, Chas. Pogorelc, Valentin Medvecz, Kristina Turpin in Louis Stebly, skupaj \$9.25.

Clarendon Hills, Ill. John Olip \$2.

Cleveland, O. Frank Sile \$2, Josephine Maslo \$1, skupaj \$3.00.

Strabane, Pa. John Chesnik \$1.00. (Poslat A. Zornik.)

Barton, O. Joseph Skoff \$1.00.

Latrobe, Pa. Po \$1: John Fradel, Mary Fradel in Andy Bertl, skupaj \$3.00. (Poslat Mary Fradel.)

Rock Springs, Wyo. Frank Gruin, \$1; John Jereb 50c, skupaj \$1.50. (Poslat John Jereb.)

McDonald, Pa. Lorenk Kavčič 75c.

Oakland, Calif. Ant. Tomšič \$2.15.

Kemmerer, Wyo. Anton Tratinik \$1; John H. Krzisnik 60c, skupaj \$1.60. (Poslat John H. Krzisnik.)

Chicago, Ill. Nabranje na zahod "Nadi" št. 102 SNPJ v počast gl. odbornikov \$51.50. Prispevali so: Andrew Grun \$10; Paul Berger \$1.50; po \$1: Edward Tomšič, Anton Shular, John Spiller, Frank Lotrich, Joe Culcar, Ray Travnik, Dr. F. J. Arch, James M. Maglich, Frank Vratarčič, Michael R. Kumer, John Olip, Rudy Lisch, J. Adams, 2 simpatičarja, Louis Beniger, O. B. Godina, Fred A. Vider, Matt Petrovich, Philip Godina, Stanko Zele, Kristina Turpin, Fred Malgai, Uršula Ambrožič, Mirek Kuhel, Frank Udovčik, Michael Verhovnik, S. W. Tislo, Donald J. Lotrich, Frances Vreček in Ernestine Juge; Kathi Hrvatin 75c; po 50c: Frank Grosler, Camilus Zarnik, Luka Grosler Jr., J. A. Turpin, A. Vidrich, Lawrence Gradišek, Ivan Molek, Milan Medvešek, Neimenovan, Joe Švigelj, Andrej Cizek, Anton Trojar, Frank Zaitz, Neimenovan; po 25c: Frank Bizjak, Neimenovan, Peter Bernik, Joseph Dremely, John Rodman, Tončka Urbanc, Steve Maharich in Louis Kosela. (Nabranica Edward Tomšič in Joe Culkar.)

Cleveland, O. Frank Barbich \$2; Josephine Močnik \$1 (za vsoto sta prispevala v Chicagu, ko sta bila na seji gl. odbora SNPJ.)

Skupaj \$90.90, prejšnji izkaz

Joe Louis je za enkrat postil profesionalno boksarstvo, ki mu je donato par sto tisoč dolarjev čistega na leto, in postal prostak v zvezni armadi s plačjo \$21 na mesec. Par njegovih managerjev se je preskrbilo v naprej z operiranjem hazardnih igralnic. Oblast je za njihov nepostenav poklic izvedela in aretirala.

Naše kulturne prireditve

Cleveland, O. — Prva najvažnejša kulturna prireditev med nami je bila čitalnice SDD v nedeljo 15. februarja. Vršila se je v SDD na Waterloo Rd.

Te naše skromne učne zavode, kar jih še imamo, je vredno čuvati in podpirati. To našo dolžnost izvršujemo najlagljije s tem, da se udeležujemo njihovih priredb. V tem slučaju se gre za čitalnico. Potrebuje sredstev za nabavo knjig in časopisov. Dobra prireditev, namreč v obilno udeležbo, pomaga, da si taka ustanova s prebitkom spet opomore.

Čitalnica SDD ima v drugem nadstropju zelo prikladno sobo in priljubo zbirko knjig ter časopisov. Čitalnica je odprtaj vsem. Knjige izposojujo članom proti malim članarim 10c na mesec. Vsi v tej naselbini, ki še niste člani, pristopite v čitalnico. Cankarjevi ustanovi, Prosvetni matici itd.

Druga važna prireditev bo koncert pevskega zborja Zarja (fotek klubu št. 27 JSZ). Vršila se v nedeljo 1. marca ob 3. pop. Dolžnost vsega zavednega delavstva je, da poseti to prireditve Zarja in ji da s tem opori na nadaljnje aktivnosti. Napotimo ji avditorij SND do zadnjega koticka. S tem ji bomo gmočno in moralno pomagali in mi pa bomo deležni obilo duševnega užitka.

Edino, s čemer moremo poplačati trud naših kulturnih ustanov je, da jim napolnimo dvorano na njihovih prireditvah.

Pevski zbori imajo za vsoko prireditev veliko truda. Treba je mnogo večerov za vaje. Za pevce in pevke je to pozitivno, ki jim jo je vredno poplačati.

Zarja je zadnja leta zelo napredovala. V svoji sredi ima precej tu rojene mladine. Glasbeno se je jako izpopolnila.

Zarja ima med nami toliko za slug na kulturnem polju, da lahko upravičeno pričakuje našega poseta. Torej v nedeljo 1. marca ob 3. pop. vsi na njen koncert, ki bo v SND na St. Clair Ave.

*

Tukajanje dramsko društvo "Anton Verovšek" se pripravlja, da nam vprizori v Slovenskem delavskem domu igro "Kamnolom". Verovškova zadnja predstava "Vražja vdova" je lepo uspela in nedvomno bo enako uspešno vprizorjena tudi

V Washingtonu včasi izdajajo statistike, koliko delavec zaslužijo, premalo pa pomislijo, da mnogi niso stalno uposleni, da se v brezposebnosti zadolže in da imajo vsakovrstne druge težkoče.

Res, da mnogi delavec v sedanji oboroževalni produkciji dobro zaslužijo, a kljub temu jih je še vedno mnogo takih, katerih meza je vzlično skromna. Med temi sem tudi jaz. Bil sem uposlen sedem mesecov nas je bilo v njih 26 delavcev. Rov je bil končno izčrpán in pričelo se je za nas "po starem". Zaslužili smo v njemu od \$25 do \$35 na 14 dni. Iz tega je bilo treba plačati strelivo, članarino uniju in še nekaj drugih sličnih izdatkov. Plača je bila torej koncem konca zelo majhna, pa je treba varčevati pri vsakem centu, da se čimveč dobi zanj, kadar kaj kupuješ.

Seveda, premogarji imamo unijo. A če je majna slabša, inako dela ni, ali če si ne more prebrati, ti preostaja samo dvoje: delaj, ali pa pusti.

Ceprav imamo novo prospiteto, se na naših kempah še niso poznali. Stari delavec — saj ni treba, da si star — 50 let — še ti štejejo za starost — so odružani v če dobe posel, morajo to smatrati že takorekoč za misto.

Pred letom nas je Westmoreland Coal Co. odpustila 140 delavcev. Izbrala je za odslovitve posebno bolj priletne, take, ki smo že po 30 let delali zanj.

Prestari ste, vas več ne potrebujemo! Nadomestili so nas z nakladnimi stroji. Operirajo jih mladi delaveci, med njimi pa se giblje boss in jih prigajajo s stroji vred. Tako pri tem delu kmalu opešajo tudi krepki, mladi delaveci.

O vojni govorimo in piše se

o nji. Vidimo, kako spremno se jo izrablja v profitarske namene. Vašijo nas kupovati bonde. Kdor more, kupuje. A jih je veliko, ki morajo dobro premisliti, kako porabit skromen zaslužek za preživljvanje.

Omenil sem prej "hoarderje" in sladkor. Pravili so mi o trgovcu, ki je dejal ženskam: Sladkor se draži. Pa so ga kupile, kolikor je katera zmogla. Ne veliko. Po kakih 25 funtov, da bo pri hiši za vsak slučaj, ako bi se res primerilo, da ga zmanjša.

Pripovedujejo tudi, da so se trgovci marsikje založili z živili, ki se jih kupili poceni, a prodajali jih bodo dragi.

Pri nas je še priljivo brezpolnih in vojna prosperitet se te od nje ne pozna. Na relifu jih je mnogo. Joseph Robich.

Prednазнано o shodu

Joliet, Ill. — V jugoslovanski vladi, ki se sedaj nahaja v Londonu, sta poleg drugih ministrov tudi dva Slovence in sicer dr. Miha Krek, ki je podpredsednik vlade in minister Finance Snoj.

Dr. Krek se nahaja v Londonu, minister Snoj pa začasno biva med nami v Ameriki.

Gospod Snoj je prišel v Ameriko z namenom, da nas Ameriške Slovence in splet Jugoslovane seznam s položajem, v katerem se naša stará domovina nahaja, kakor tudi, da nam poroča o grozodestvu in trpljenju našega naroda v starri domovini.

Odkar se minister Snoj nahaja v Ameriki je govoril že na raznih shodih. Tako je govoril tudi pred nekaj časom na shodu v Chicagu in nekaj dni nazaj v Clevelandu. Tudi po različnih drugih naselbinah bo go spod Snoj govoril.

Kaj pa Joliet? Da, tudi v (Nadaljevanje na 5. strani.)

NEMŠKA "KULTURA" PUŠČA ZA SABO STRAŠNE UČINKE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

napoleonov in 20.000 švicarskih frankov v zlatu. Novce je vzel s sabo. Čez en mesec pride spet na isto banko ter prinese s sabo slično vsoto denarja v ameriški veljavni. Ko si zopet nakupi novce, odide z njimi domov tudi to pot. Koliko kratek se je to ponavljalo, ni znano, ali lahko se vrši še danes.

Plačilo za politikarje. Nekakšna poljedelska ustanova se je osnovala kot javna "kultura" v Evropi, gredo cene vsakdanjam potreboščinam ne prestano navzgor. V Pragi so se podvojile. V "nezasedeni" Bolgariji so poškodile lansko polje za 50% in se višajo bolj in bolj odtej naprej. Inflacija se je pojavila vse povsod in bati se je na najhujšega gospodarskega poloma po cei Evropi.

Na Finsku je komaj še dobiti kako-koko. Nekaj je Finska izvažala jajca. Finci so počeli domala vse svoje kokos, ko niso mogli več dobiti mesa.

Kamorkoli pride Hitler, na stopi nemška "kultura", a z njo ga gestapo, ropanje, stradanie, trpljenje, preganjanje in hlapčevanje, kar vse bo izginilo, ko bo odšel Hitler in njegov

ZVONKO A. NOVAK:

ČEZ DRN IN STRN

SLOVENCI

XII.

Vse družabno življenje se je pri starih Slovencih skalo okoli zadruge. To je bila družina sorodnikov, ki so skupaj bivali v eni hiši in skupno obdelovali nodeljivo posestvo. Če je zakonska dvojica imela odrastle otroke, si ti niso ustvarili lastnega gospodarstva, nego so tudi po ženitvi ali možitvi s svojimi starši skupaj živelni in gospodarjnik.

V zadruzi so bile potemtakem združene poleg dedov tudi družine bratov, sester, vnukov in pravnukov. Nihče izmed njih ni imel posebne lastnine; ampak vsa zemljišča in poslopja, živina in vse hišno in gospodarsko vrednost je bila skupna last vseh zadržnikov. Kar so posamezni pribidi, je prišlo celi zadruži v korist. Prav tako je pa moralna tudi vso škodo upeti.

Kadar je postala hiša pretešna, so postavili poleg nje drugo, tretjo in mnogokrat se je zadruga tako namnožila, da je nastala cela vas, kjer je sto do tristo sorodincev bivalo skupaj.

Vsaka zadruga je imela svojega poglavarja, ki so mu rekli starešini, gospodar ali pri Hrvatih domaćin. V začetku je bil najstarejši mož (ded) za starešino; pozneje so ga polnoljetni člani tiste zadruge volili izmed sebe, in sicer tistega, ki se jim je zdel najmodrejši in najizkušeniji. Ponekod, kakor n. pr. pri beneških Slovencih, je pa navadno starešina sam pred svojo smrtjo priproril tistega, ki ga je imel za vrednega, da mu je bil naslednik. Starešina je vodil vse hiše in gospodarske zadeve v zadrugi. Razdeljeval je delo, sprejemal dohodke, skrbel za potrebe posameznih članov in članic ter razsajal prepire med njimi. Vsí zadrugarji so morali biti starešinam pokorni in jih spoštovati. Umrlim so vedno ohranili blagospomin ter jih celo častili za hišne varuhove. Po prvem poglavaju so se imenovali tudi vsi člani zadruge. Če mu je bilo ime Marko, so se njegovi zadržnikov zvali Markoviči; če je bil Rado, pa so se zvali Radovljani itd.

Zadržno življenje je prinašalo starim Slovencem veliko koristi. Vplivalo ni samo na družinske razmere, nego tudi na narodno gospodarstvo in ves družabni red. Zadruge so preprečile razkosavanje posestev in pospeševalo umno obdelovanje zemlje. Robbinske vezi, ki so družile bližnje in daljne sorodnike, so bile močna opora proti uboštvi. Vsaka zadruga je morala sama skrbeti za svoje enomegle in bolne člane. Deččine niso poznali stari Slovenci, ker je vse premoženje za vse čase ostalo nedeljivo. Smrtnega ali onega člena ni v razmerah tiste zadruge nič izpremenila.

Marsikje so se ohranili sledovi nekdanjih zadrug še do današnjega dne. Pri beneških Slovencih živijo včasih tri do štiri družine v eni hiši. Tisti sin, ki ga je umirajoči oče blagoslovil, pa vodi celo gospodarstvo. Vsi drugi morajo delati in ubogati gospodarja. V Belli Krajini pričajo imena mnogih vasi, da so bile nekdanji tam zadruge, kakor n. pr. Adleščiči, Pribinc. Sem in tja je tudi še skupno premoženje, ki upravlja eden v imenu vseh bratov.

Iz zadrug so nastale vse družne politične skupine naših prav-

nik, ki je v imenu naroda upravljal daritve.

Praznikov so imeli stari Slovenci v letu mnogo. Vsi so se obhajali ob važnih izpremembah v prirodi. Največji praznik pa je bil ob času zimskega sončnega prevrata, tedaj, ko se pričenja dan rasti. Imenoval se je Koleda ali Badnjik. Čim je skopnel sneg, so sežgali Morano ali boginjo zime, praznovali obujenje. Vesne ter jeno podobo prenašali v slovensih sprevodih. Pravi pomladni praznik pa je bil proti koncu meseca aprila o sv. Juriju. Tedaj so z daritvami, igrami in pesmi proslavljali zmago nad zimsko temo in mrazom. Glavne praznike so zaključili poleti s Kresom, praznikom solncea in ognja. Njima na čast so naši prednanci zažigali po brdih in gorah grmadi, spuščali goceča kolesa v dolino, tekali z gorečimi plamenicami ter rajali.

Stari Slovenci so imeli vero, ki se jo prinesli še iz svoje pravne domovine. Oboževali so naravo in njene sile. Pojavi in spremembe v vidnem svetu so jim zdeli delo skrivnostnih bitij, ki so jih ločili v dobra in slabja. Dobra bitja so imeli za bogove, slabja pa za bese. Kar je dobrja na svetu, pride od bogov, a kar je slabega, pa od besov, so si mislili. Naši pradedi so menili, da živijo tudi bogovi kakor ljudje v zadrugi. Njen gospodar in skupni oče jim je bil Svarog ali Perun. Prvo ime pomeni nebo, nebesni svet ali svoboda, ki oklepia zemljino, orlo, zvezde in luno. Zato so tudi mislili, da izhaja iz njega vse, da je on stvarnik neba in zemlje, povzročitelj srečobe in dobrote. Najsilnejši pojav na nebu se jim je zdel bliski in grom, ki ga povzroča Perun. "Perun orje z ognjenim plugom," so govorili, kadar je bila nevihta. Perunu je bila izmed zadruga svoje pokopalnice ("Zale").

Cankarjeva ustanova priredi v počast Etbini Kristanu jubilejni banket

Cleveland, O. — Cankarjeva ustanova, katera izdaja mesečnik C. G., za leposlovje in potek, je v nedelji 1. feb. obdržala svoj šesti občeni zbor, kateri pa na žalost ni bil tako številno obiskan kakor bi bilo željelo. Menda v tem vojnem času vse kulturno in društveno zanimanje popušča.

Zbor je kot vsako leto pregledal svoje stanje, volil svoje direktorje izmed navzočih in potrdil izvolitev treh, ki niso zaradi enega ali drugega vzroka bili na seji. Poleg poročil upravnega odbora o stanju revije C. G. se je tudi odobrilo sklep mesečne seje direktorjev in društvenih zastopnikov, da se prirede jubilejni banket ob 75-letnici urednika Etbina Kristana, kot starosti živečih slovenskih književnikov v skrono priznanju svojemu velikemu učitelju, skozi več kot 45-letno dobo delovanja. Ta jubilejni banket se bo vršil v soboto 11. aprila v SND na St. Clair Ave.

Šeprti pričakujemo, da se te skupne večerje z našim velikim učiteljem in mojstrom udeleže tudi njegovi številni učenci in prijatelji iz zunanjih slovenskih naselbin, raztresenih širokem Zed. držav Amerike.

Kakor se smatra "Zadnjo vezjero" Galileja za zgodovinski simbol nove kristijanske dobe in novega štetja, tako se bo ta skupni sestanek z našim apostolom E. Kristanom morda kdaj v zgodovini ameriških Slovencev imenoval začetek nove dobe in morda tudi novega štetja — dobe, katera oznanjevale skrata, čateža, ki je napol človek, napol kozel in stamuje po strmih gozdnih pečinah, povodnega moža, moro in volkovskih zlodjej v volčji podobi.

Milost dobroih bogov in varstvo pred hudoščnim besom so si Slovenci skušali nakloniti z daritvami in molitvami. Bogovom so navadno darovali govedo, ovce in poljske pridelke, ki so jih sežgali na žrtvenikih. Nič niso darovali človeških žrtav, Templjev ali svetih hramov ali cerkva niso imeli in tako seveda tudi ne posebnega duhovstva. Kakor sem že omenil, je bil starešina zadruge, oziroma župan obenem tudi duhov-

Joseph Jauch.

— Za odbor:

Joseph Jauch.

NACIJI PRETVARJAJO VSO SPODNJO ŠTAJERSKO V NEMŠKO DEŽELO

Iz Štajerske dobivamo najmanj direktni vesti. Vzrok je nejasna nacijska akcija za iztrebljenje slovenstva in za posmehanje vse podnevanje Štajerske v demokratičnem času.

Jugoslovanski časniški oddelki v Washingtonu je zbral nekaj nadaljnje poročil iz Slovenije, in o nacijskih metodah na spodnjem Štajerskem.

V mesecu avgustu so Nemci v okolici Bleida ustreli 90 Slovencev. Padli so nedolžni, žrtve nacija koga "maščevanja". Ustreli so jih, ker Nemci niso mogli najti in ujeti pravih krivcev raznih poškodovalnih deljan. Po tem času je bilo v predelu Gorenjske, ki so jo zasedli Nemci, ustreli več še žrtev. Vse usreljitev odreju civilni komisar na Bledu Kutschera, sudetski Nemci, ki si je pridrali pravico postregati poljubno število talcev, zaprtih po vsem večjih krajih Gorenjske za vsak sporočeni mu upor ali razšalitev nemške vojake. Ubijanja se ponavljajo skoraj vsak dan. Proti koncu oktobra so na Bledu v enem dnevu ustreli 16 talcev.

Preseljevanje Slovencev iz Štajerskega dela Slovenije se nadaljuje še načrtu. V nekaj predelih južno od Drave Slovencev ni več. Ostati sme samo tisti, ki postanejo člani nacijske organizacije in se zavežejo, da nebo več govoril slovensko. Samomori se množe. Pri preseljevanju se pazi posebej, da ne bi bila dva člana iste rodbine izgnana v isto pokrajino. Mimo slezije in Vzhodne Prusije se kot skupne večerje z našim velikim učiteljem in mojstrom udeleže tudi njegovi številni učenci in prijatelji iz zunanjih slovenskih naselbin, raztresenih širokem Zed. držav Amerike.

Šeprti pričakujemo, da se te skupne večerje z našim velikim učiteljem in mojstrom udeleže tudi njegovi številni učenci in prijatelji iz zunanjih slovenskih naselbin, raztresenih širokem Zed. držav Amerike.

Kakor se smatra "Zadnjo vezjero" Galileja za zgodovinski simbol nove kristijanske dobe in novega štetja, tako se bo ta skupni sestanek z našim apostolom E. Kristanom morda kdaj v zgodovini ameriških Slovencev imenoval začetek nove dobe in morda tudi novega štetja — dobe, katera oznanjevale skrata, čateža, ki je napol človek, napol kozel in stamuje po strmih gozdnih pečinah, povodnega moža, moro in volkovskih zlodjej v volčji podobi.

Milost dobroih bogov in varstvo pred hudoščnim besom so si Slovenci skušali nakloniti z daritvami in molitvami. Bogovom so navadno darovali govedo, ovce in poljske pridelke, ki so jih sežgali na žrtvenikih. Nič niso darovali človeških žrtav, Templjev ali svetih hramov ali cerkva niso imeli in tako seveda tudi ne posebnega duhovstva. Kakor sem že omenil, je bil starešina zadruge, oziroma župan obenem tudi duhov-

Joseph Jauch.

— Za odbor:

Just and Unjust Condemnations

There was once a Vinson-Trammell ACT which limited profits on arms contracts to 7 per cent of cost when the contract was negotiated and 8 per cent when competitive bidding was used. The act was repealed at the beginning of the arms program after a capital sitdown strike, but the Administration promised an excess-profit tax in its place which would prevent a new crop of war millionaires. Now we have a report by the House Naval Affairs Committee, headed by Representative Vinson, which offers evidence that a good many corporations are making "unconscionable" profits on their arms contracts. Roughly 60 per cent of all completed and uncompleted contracts studied were in the hands of ten companies, of which General Motors was one. Speaking of completed contracts, the committee declares: "The largest percentage of profits in this group was reported by Delco-Remy, Harrison Radiator, Cleveland Diesel Engine, and Fisher Body, all divisions of the General Motors Corporation, which reported profits of \$3,398,487 on \$17,292,685 of contracts, amounting to an average net profit of 24.5 per cent on the cost."

It is a pity that the committee has weakened its report and distracted attention from its figures on business profits by including some entirely irrelevant findings about the assets of labor unions. Since September, 1939, it asserts, net assets of American labor organizations, A. F. L., C. I. O., and independent, have risen from \$72,000,000 to \$82,000,000. This total does not seem very impressive if compared with the earnings of some of our great corporations. But the committee declares: "The tremendous financial gain made by labor organizations present an astounding picture of concentration of wealth, a situation hitherto associated only with industry and finance." We commend Representative Joseph B. Shannon of Missouri for his courageous and intelligent protest against this strabismic attempt to smear labor and thus soften the committee's structures against capital.—The Nation.

In the matter of separating big corporations from their excess war profits, Uncle Sam seems to be doing a little better than during the last World War. U. S. Steel has made public its report for 1941. Its earnings were \$307,500,000. After taxes, it had left \$116,019,518, or sufficient to pay \$10.43 a share to holders of common stock.

That's certainly a generous return, but in 1916, after taxes, U. S. Steel's net profits were \$271,500,000; in 1917, \$224,200,000, and in 1918, \$125,300,000.

AM I MY BROTHER'S KEEPER?

The question propounded centuries ago, "Am I my brother's keeper?" is being answered by the Co-operative movement and the social conscience it arouses. This movement answers, "Yes, you are your brother's keeper, and unless you help to lighten his burden yours will be made so much the heavier."

The Co-operative movement teaches that it is the duty of man to make his life and that of his fellows better today, that he may be better prepared by reason of his improved conditions, to meet the human problems that will confront him tomorrow. A co-operative is a voluntary association of the many for the benefit of all the community. Co-operatives breathe into consumers the spirit of unity. They provide a field for noble comradeship, for deeds of loyalty, for self-sacrifice beneficial to one's fellows.

A man may build himself a hut upon the bald prairie and apply a match to it. If he attempted to do that in a big city he would be arrested and put into jail. Out upon the plain he does himself the only injury that is being done. In the city he endangers the life, property, peace and tranquility of his neighbors. Similarly, years ago if a man wanted to accept poor economic conditions he injured no one but himself. Today it is a man's bounden duty to his fellows and to those who are to come after him to join in the efforts of his neighbors to improve the standard of life, to make joint effort for the uplifting of his fellowmen and with them the whole social fabric . . . Saskatchewan Co-op. Consumer.

PRICE CONTROL LEGISLATION

President Roosevelt signed the Price Control bill which provides for a license system to enforce price regulations, calls for a single administrator and contains provisions to permit farm prices to rise as high as 110 percent of parity. The President said, however, he may ask Congress to correct certain gaps in the bill, particularly the agriculture provisions. He said the prohibition against farm price ceilings at less than 110 percent parity is a direct threat to the cost of living, although the licensing, rent control and other provisions are useful weapons against inflation. The Department of Agriculture reported the average of farm product prices on January 15 was 102 percent of parity.

"What would you call a man who has been lucky in love?"

"A bachelor!"

The Milwaukee Post.

THE MARCH OF LABOR

"Bill" Jeffers Advises the Red Cross

"Give Credit Where Credit Is Due," Urges President of The U. P., Demanding Proper Recognition for the Plain People

In a remarkable letter to Norman H. Davis, national chairman of the Red Cross, William M. Jeffers, president of the Union Pacific, pleads that the plain people, who contribute most of the work and most of the money, be given a more influential voice in Red Cross affairs.

"It would be well to keep in mind that this present generation is quite different from those who were active in the last war," writes Mr. Jeffers. "The men and women who actually do the work are smart, intelligent, up-headed people."

They know who are going to be called upon to make the sacrifices, and they know also, quoting Mr. Churchill, who will contribute most in "sweat blood and tears" in this national emergency.

"And so I have to suggest that we will get along farther, do a better job and in the end, after the storm is over, have a much better feeling all around if we give credit where credit is due."

"I have to suggest also that appointing so-called society people or those with 'big names' to important posts in the Red Cross doesn't impress the rank and file; rather, it only irritates them."

Mr. Jeffers concludes with this sentence: "Needless to say, I come from the working class, so I am in a position to know what they are thinking about."

As Mr. Davies declares he is in sympathy with Mr. Jeffers' views, there is no good reason why this long-divided reform should not be put into effect at once.

Mr. Jeffers' stand will not surprise those who have had the privilege of knowing him through the years.

"Bill" started as a "call boy," and without "pull" of any kind attained the commanding position he now occupies.

He has "never lost the common touch" as is revealed by his proud boast that all grievances between management and the U. P.'s vast army of employees are "settled on the property," and settled so satisfactorily that neither side appeals to the National Railroad Adjustment Board, the court of last resort in such matters.—Labor.

SPRING CONCERT OF ZARJA, CLEVELAND

Well folks, Spring is just around the corner—and here we are again. The Singing Club Zarja is preparing for their Spring Concert which is to be given on March 1, 1942. It isn't very far away so be sure to reserve this date for that special occasion.

The program consists of various acts . . . one of which is a play to be presented by the younger members of our group. It is a light comedy, involving two brothers and two sisters, who become entangled in—oh well, you'll see. This cast includes Sylvia Gilha, Tony Elersich, Stephanie Braniel, and Andrew Elersich. Incidentally, the language spoken is this play is American.

Another skit, such as has been a great hit in past years will be included in this program. It will feature solos and duets. Among the entertainers in this group are: Alice Vidmar and Al Fatur, Sophie Turkman, Joe Tekavec—our whistler, and Jenny Turk.

The feature presentation of the chorus is the Slovenian version of Finlandia, and a medley of old, Slovenian Folk Songs.

All in all, this program is one of the best we have ever prepared, and we know you will enjoy every minute of it. Our music maestro for the night will be Johnny Pecon. By the way—"Something New has Been Added"—for the program will begin at 6:00 P. M. and will continue through 9:00. So don't forget now, March 1, at the Slovenian National Home on St. Clair Ave.

The admission for this program is forty cents in advance and fifty cents at the box office. The dance is thirty-five cents. Don't forget that date. We'll be seein' ye.

Publicity Committee.

RACIAL PRIDES AND PREJUDICES

ELLIS E. JENSEN

Many people admit they know nothing about medicine, but feel perfectly competent to discuss "race." They don't realize that experts are unable to agree on a definition of what constitutes a race of human beings. But the experts do agree that the color of the skin is one of the poorest criterions. At precisely which shade of coloring does a person cease to be "white" and become "colored"? Nobody knows. After all, none of us are really white men. Bernard Shaw once remarked that a truly white person would be a horrible sight!

All history teaches us that peoples cross-breed whenever they occupy the same geographical territory. In consequence of the ceaseless migrations of the centuries, every nationality group is now composed of many physical types. There are no "pure bloods" or people of "inferior blood." Only individuals with certain diseases have inferior blood. Their ancestry has absolutely nothing to do with it. The blood of a healthy Negro will save the life of the most race-conscious Nazi if he is anemic. The blood of a healthy Chinese will do the same for an American.

There is no 'Aryan race': there are only Aryan languages. Every population group that has lived in Europe for centuries is Aryan in this one and only true sense of the word. One's religion makes one neither Aryan nor non-Aryan.

It is amazing how peoples nurture racial pride about themselves and prejudices about their fellow-men. Coolidge once remarked, "Our ancestors came to America in different boats, but we're all in the same boat now." We are all human beings of the same flesh and blood, subject to the same ills, and responsive to the same joys.

Personally Speaking . . .

Pearl Harbor

Since the Roberts committee's report, I suggest that the slogan "Remember Pearl Harbor" be quietly filed away. It doesn't bolster a man's fighting zeal any to remember an instance in which he has been let down by his leaders.

Altogether repeated by their superiors in Washington that the Japanese might attack Hawaii at any moment, Admiral Kimmel and General Short had neglected some of the most elementary preparations. There was no air patrol either over the island of Oahu or over the surrounding water. The aircraft warning apparatus was not in regular operation. Anti-aircraft batteries were not ready for action. Planes were not ready to take the air. In short, Kimmel and Short were caught short, and they have admitted as much.

Even after an enemy submarine had been detected and sunk outside Pearl Harbor, no alert was ordered.

I never did enthuse over "Remember Pearl Harbor." The idea was that we were "treacherously" attacked there and that it made us mad and we must stay mad and remember that treachery until we had avenged it. But where was the treachery? "All's fair in war," and the Axis nations have made it abundantly clear that all's fair in their kind of war, even a surprise attack before or without declaring war. Did we expect the Japanese to announce several days in advance that they were going to attack Pearl Harbor on the morning of Dec. 7, 1941 at 7:30 o'clock with 200 planes, a flock of submarines, etc., and for honorable Americans to please be ready?

These Axis boys are tough hombres; "treachery" just isn't in their vocabulary. We can expect their "surprises" from them, but it's high time that we got over being surprised. For example, we can expect gas. We can expect bacteria—in fact the Chinese claim that the Japanese are already spreading the germs of bubonic plague in Changsha.

The Axis militarists know that it is curtains for them if they are beaten; hence they will use all the tricks in their bag to avoid that fate. Only the naive will be "surprised." Be ready for anything is the word.—O. C.

NO USE FOR KNIT-KNACKS

The government has warned the ladies against indiscriminate knitting, not only to preserve wool, but to make certain that what is knit has some useful purpose. Federal officials have also found it necessary to lecture the various volunteer women's groups on the fact that they're using up too much needed material for their fancy uniforms.

With indiscriminate knitting everything will be at loose ends. Ambitious society women often start out to knit a sweater and wind up with an off-sized sock. Sometimes the finished product is hard to fit into any category of apparel. The Army and Navy have no use for knit-knacks.

Women must also be made to understand that civilian defense is no Beau Art ball. Experience in England has shown that many a patriotic woman has displayed heroism during a crisis armed with nothing more than ordinary clothes and a powder puff. The slogan should be, "Get there first with the leastest fuss." — The Progressive.

Endless Chain Schemes Soliciting Defense Savings Stamps

The mails in all parts of the country are being flooded with letters and cards relating to so-called endless chain schemes soliciting United States Defense Savings Stamps.

The sending of such matters through the mails is a violation of the postal fraud and lottery statutes. Persons participating in such schemes whose names come to the attention of the Post Office Department, are being served with notices requiring them to show why "Fraud Orders" should not be issued against them.

Such orders forbid the delivery of any mail addressed to the parties named therein.

Ernest J. Krueigen, Postmaster.

Young People Should Stick to their Present Jobs

Mrs. Franklin D. Roosevelt says: "Young people should keep their heads in the present crisis and stick to their present jobs until such time as they are told that more useful jobs are before them, but they should gear their present work to real preparation for the future. There are many occupations that need to be filled for the good of the country today which perhaps the individual student in school or college does not understand, and it is well to leave the decision of when and how you serve to those who are charged with the responsibility of planning the defense of the country as a whole."

It is amazing how peoples nurture racial pride about themselves and prejudices about their fellow-men. Coolidge once remarked, "Our ancestors came to America in different boats, but we're all in the same boat now." We are all human beings of the same flesh and blood, subject to the same ills, and responsive to the same joys.

Post-War Depression Not "Inevitable"

Dr. Alvin H. Hansen is a professor of economics at Harvard and a special adviser to the board of governors of the Federal Reserve System. Also, he appears to have a substantial supply of common sense.

In a document entitled: "After the War—Full Employment," Dr. Hansen scouts the idea that a great depression is "inevitable" after this conflict is over.

"No country need be impoverished if its productive resources, both capital and human, are intact," he says. "The productive resources of this country will be on a considerably higher plane when this war is over than ever before."

Our human resources may not be. We may lose a lot of men, dead and badly wounded, before the war ends. But our natural resources will be substantially intact.

If, as Dr. Hansen suggests, we use them wisely, there will be no good reason why any American should be asked to go jobless and hungry. And, incidentally, our national debt, however large it may be, can be handled with comparative ease.

The only question is: Will we have the sense to perform the job efficiently?—Labor.

It Couldn't Have Been Worse

The stock argument of big business, and all the little satellites around it is that there's nothing more efficient than big business. Efficiency with the big "E."

They've made fun of government control as being wasteful and extravagant.

and it has been the stock argument of the conservatives against socialism, against production for use, against industrial and agricultural commonwealth, and even against Russia.

Socialism won't work, it can't work, and it never will work, because it ain't efficient.

Well, now we're in war.

We're having a showdown with big business. The so-called efficiency experts have been in the saddle. Knudsen has been the oracle of the motor industry. Jesse Jones, the Texas banker, has been dishing out the money.

What's been the result?

There's no word bad enough to express the net results. Conditions couldn't have been worse.

Corruption and racketeering, not in government, but in business.

War production bogged down, where the money has been doled out.

Or not even started, because big business can't get its price.

Defense preparations either deliberately sabotaged to keep the present big business interests in power, or so stupidly executed that the whole shambles should be fired.

No, sir, things couldn't be worse.

If there ever was a time when the government had a right to step in and make the wheels of industry hum, it is now.

If there ever was a time when labor had a right to demand a voice in the carrying out of the defense program, it is now.

If there ever was a time when agriculture had a right to ask that its needs be incorporated into a master plan, it is now.

If ever the common people had a right to stand up on their legs and yell like hell, it is now.

And until we all start yelling like hell, the same bunglers who have been in the saddle for the past two years, will still be there—come hell, high water or defeat—to protect their own little pile.

So give the people a voice in running this war, and they'll win it.

—The Minnesota Leader.

Need of Relief Still Widespread

Millions Would Be Denied "Freedom From Want" If "Economy" Shouters Are Given Their Way

One of the "four freedoms" listed by President Roosevelt as the objective for which the nation is fighting is freedom from want.

It will be necessary to revise the program if "economy" advocates in Congress have their way, it was made clear this week by the Social Security Board in a special bulletin showing there is still great need of public assistance.

Senator Harry F. Byrd (Dem., Va.), is